

Yttrande över SOU 2025:27 En socioonomutbildning i tiden

Inledning

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) vid Länsstyrelsen Östergötland välkomnar möjligheten att yttra sig över betänkandet.

Yttrandet lämnas av NCH och synpunkter har inhämtats från enheten för social hållbarhet, vid Länsstyrelsen Östergötland. NCH yttrar sig över promemorian utifrån sitt uppdrag att stödja och bidra till ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck på nationell, regional och lokal nivå.

Sammanfattning

NCH ställer sig positivt till utredningens förslag på förändringar i examensordningen för socioonomexamen. NCH välkomnar särskilt förslaget att nuvarande mål kompletteras med en skrivning om hedersrelaterat våld och förtryck.

NCH saknar resonemang om den särskilda sårbarhet som finns hos personer med olika funktionsnedsättningar, personer i migrationsprocesser samt personer som utnyttjas i prostitution och människohandel. NCH efterfrågar även ett resonemang om vuxnas våldsutövande och hur det kan förebyggas och brytas, särskilt avseende utövare av hedersrelaterat våld och förtryck.

Övergripande synpunkter

NCH delar utredningens resonemang om att bibehålla socioonomutbildningen som en generalistutbildning samt att det behöver göras en avvägning om vilken problematik och vilka grupper som explicit ska ingå i examensförordningen då särskilt utpekade områden kan leda till att andra områden inte tolkas som lika viktiga.

NCH noterar att utredningen återkommande redogör för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. NCH saknar i sammanhanget att området sexuell exploatering och prostitution skrivs ut, alternativt ett resonemang om vad som gör att sexuell exploatering och prostitution inte lyfts fram.

I det fall området prostitution och människohandel ska vara inskrivet som del i utbildningen ser NCH att formulering skulle kunna utgå från förslaget om en ny formulering av det sjätte jämställdhetsmålet, vilket föreslås i SOU 2024:21 Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld.

Specifika synpunkter

6.1 Aktuella samhällsutmaningar

6.1.2 Utredningens överväganden

Kunskap om hur normbrytande beteende och kriminalitet kan förebyggas och brytas bland barn och unga

NCH instämmer i beskrivningen gällande behovet av ökad kunskap om normbrytande beteende och kriminalitet hos barn och unga. NCH saknar dock resonemang om vuxna våldsutövare och hur vuxnas normbrytande beteende och kriminalitet kan förebyggas och brytas, särskilt avseende utövare av hedersrelaterat våld och förtryck.

Kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck

NCH välkomnar förslaget att hedersrelaterat våld och förtryck föreslås omnämnas särskilt i examensordningen och delar utredningens bedömning att kunskapsluckorna är stora bland de samhällsaktörer som möter hedersvåld. NCH vill lyfta att det finns både ett behov och ett intresse av ökad kunskap hos socionomer, vilket framgår genom att den främsta målgrupp som tar del av NCH:s grundkurs (webbkursheder.se) om hedersrelaterat våld och förtryck är personal inom socialtjänsten. Personal inom socialtjänsten är även den grupp som i högst utsträckning kontaktar NCH:s nationella stödtelefon för yrkesverksamma.

NCH vill även betona att yrkesverksamma inom andra professioner ofta vänder sig till socionomer inom socialtjänsten för att få

vägledning i hur de ska agera i mötet med utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Detta innebär att en ökad kompetens hos socionomer är av särskild vikt och kan ge ytterligare positiva effekter för kunskapsspridning om hedersvåld till andra professioner.

NCH välkomnar att utredningen belyser att hedersvåldet kan drabba framför allt kvinnor och flickor under hela deras livstid, men även pojkar, män och hbtqi-personer. NCH vill framhäva att även andra särskilt sårbara grupper bör uppmärksammas, då olika sårbarheter kan förstärka varandra, öka risken för utsatthet samt försvåra tillgången till stöd och hjälp, särskilt om yrkesverksamma inte har kunskap om den särskilda utsattheten. NCH saknar resonemang om den särskilda sårbarhet som finns hos personer med olika funktionsnedsättningar, personer i migrationsprocesser samt personer som utnyttjas i prostitution och människohandel.

6.2 Arbetssätt och samverkan

6.2.2 Utredningens överväganden

Förmåga att granska och bedöma information och bidra till utveckling av yrket och verksamheten

NCH delar utredningens uppfattning att socionomstudenter under sin utbildning förväntas erbjudas och ta till sig av det aktuella forskningsläget inom olika områden. NCH vill lyfta behovet av vidare forskning gällande hedersrelaterat våld och förtryck i allmänhet och forskning gällande behandlingsmetoder för personer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck i synnerhet då det idag saknas kunskap om verksamma metoder.

Ärendets slutberedning

I detta ärende har landshövding Gunilla Svantorp beslutat. Handläggare Lovisa Granath och Angelika Rudberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Isak Hjortzberg vid Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillförordnad avdelningschef Suzi Pergel vid Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck deltagit.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.